

med udtrykkelig Undtagelse af Rigets Raad, Biskoppen i Siælland, og Kongens Hofprædikant. Efter Frederik den Andens Död (4 April 1588) seer man, at Hertug *Christian* jævnlig har været der, hvor hans Moder opholdt sig, paa Slottene i Sjælland og Jylland; til sin Tid ogsaa allene, med sin Hofmester, H. Ramel, og med sine Lærere. — Hans Underviisning synes i det Hele at være ledet af Mag. H. Mikkelsen, der (saavidt skiönnes) er forblevet hos sin kongelige Discipel fra 1583 til 1593 i Efteraaret, da Christian IV., efterat have fyldt det 16de Aar, var myndig som Regent i Hertugdömmene. Ved den Tid omtrent (i Octbr. 1593) ophöre hans skriftlige Övelser og Udarbejdelser i det latinske Sprog, hvilke Tiden har levnet os, tilligemed flere af denne Konges Övelsesböger fra hans Barndoms- og Ungdomsalder. — Ligesom disse Böger give os et fuldstændigt Begreb om den Methode, hans Læremester har fulgt i at bibringe den unge Fyrste den tidlige Færdighed i at udtrykke sig skriftligt i det *latinske* Sprog, og af hvilken Art denne Færdighed var, ligesom ogsaa, paa hvad Maade og i hvilket Omfang Christian IV. i sin Barndom har faaet Övelse i at skrive *Dansk*: saaledes give de os tillige en temmelig klar Forestilling om det Omfang af Kundskaber og den hele Aandsdannelse, som den tilkommende Konge opnaaede og besad i en Alder imellem det 8de og 16de Aar. En heel Deel Oplysninger om Tidens Skik og Levemaade ved Hoffet, og Hentydninger til historiske Træk og Personer, give disse Christian den Fjerdes stilistiske Övelser i Breve og andre Smaastykker en foröget Interesse, som en nærmere Undersögelse og Beskrivelse paa et andet Sted tydeligere vil lægge for Dagen.

Mödet den 16de Februar.

Conferentsraad *Kolderup-Rosenvinge* forelæste nogle Oplysninger til den i Aaret 1586 over Præsten Mester Jacob Nielsen afsagte Dom. Ved denne Dom, som allerede *Ræsen*

i sin Frederik d. 2dens Krönike omstændelig omtaler og som i det sidst udgivne Hæfte af Danske Magazin er bragt paa ny i Erindring ved de der meddeelte, i Consistoriums Archiv forefundne Actstykker, blev bemeldte Præst dömt fra Livet paa Grund af en af ham forfattet Nidvise, hvori han havde beskyldt Biskoppen i Skaane *Niels Hvid* for Tyveri. Uagtet Consistorium, som havde dömt ham uværdig til den gejstlige Stand og overantvordet ham til den verdslige Övrighed til Afstraffelse, gik i Forbön for ham hos Kongen, blev dog den af Raadstueretten i Kjöbenhavn ham idömt Livsstraf exequeret Dagen efterat Dommen var afsagt, og Resen fortæller, at det var i Folkemunde, at Mester Jacob paa Retterstedet havde sagt disse Riim:

„Skal nu Mester Jacob miste sit Liv
För Hanen gael,
Saa er dog Bispen en Tyv
For Stenen han stjal.”

Hvad der for Retshistorien gjör denne Dom mærkelig, er, at der ikke findes noget gammelt Lovbud, hvorpaa den kan tænkes grundet, og da Raadstuerettens Dom ikke er i Behold, kan derfra ingen Oplysning hentes. Den kan allene oplyses ved Hjælp af ældre Præjudicater, som vise, at det allerede i det 15de Aarhundrede har været Retspraxis, at dömmen Injurianten, som havde gjort en ubeviislig Beskyldning, efter Talionsprincippet, naar Beskyldningen gik ud paa en Forbrydelse, saa at Injurianten kom til at lide den samme Straf, hvormed den Beskyldte vilde være bleven straffet, dersom Beskyldningen havde været sand. En Dom, afsagt paa Viborg Landsting i Aaret 1433 og som findes i det Arne-Magnæanske Pergamentshaandskrift Nr. 11, 4to, udtaler dette som et almindeligt Princip: „ath huilken Man ther leggher en Uære til oc kan thet ey bewisæ, men worther thermet tilbagedröffuen, tha burde *hanum at lydhe then same reth oc dom, som then andhen skulde haffd liidhet, om han haffde thet offuer hanum beviist, som han haffde hanum offuersaffd.*” En Note i Haandskriftet henviser til den canoniske Ret, som for Calumni anvendte denne Straf (can. 2 qu. 3 c. 2) og her er udentvivl den rette Kilde, hvoraf den senere Carolina udentvivl har öst, naar den i Art. 110 fastsætter denne

Straf for dem, som forfatte eller opslaae Skandskrifter. Det samme Princip gjenfinde vi i en Forordning af Frederik d. 1ste fra 1528 om Skik blandt Adelen (Dansk Magaz. V. 75) og i den 14de Art. af Frederik d. 2dens Gaardsret, naar den siger, at den, som skjelder en anden for Tyv, Forræder o. s. v. skal selv blive *samme Mand*, jvfr. en Dom fra 1571, hvori ældre Domme og navnlig en fra 1537 paaberaabes (see Danske Mag. 3 Række I. 202, jvfr. Udvalg af gamle danske Domme III. 148). Ogsaa viser det sig som en Anvendelse af dette Princip, naar man i de Tilfælde, hvor Injurien ikke indeholdt en Sigtelse for en bestemt Forbrydelse, men dog en ærerörig Löggn, dönte Injurianten til at böde Tre Mark som en Lögner og at være Mindremand, hvilken Bestemmelse i den saakaldte Rigens Ret Art. 7 heller ikke støtter sig paa nogen skreven Lov (s. D. Mag. anf. St.). Det er endelig sandsynligt, at den bekjendte Historie om *Jörgen Lykke*, der lod Præsten Mads henrette i Aaret 1570 (s. bl. a. Udvalg af gamle Domme III. Fort. S. XIII—XVI) maa forklares paa samme Maade, da Præsten uden Beviis havde skjeldt Lykke for en Kirketyv, der lod sin Gaard opbygge af Materialier, som han tog fra Svingelbjerg Kirke, han lod nedrive, men hvortil han havde baade Kongens, Biskoppens og Menighedens Tilladelse og Samtykke. Da der stod Livsstraf paa ethvert Tyveri, hvis Gjenstand var større end en halv Mark, saa er det nu let at forklare Grunden til begge Præsters Henrettelse. Den Steen, som Mester Jacob beskyldte Bispen for at have stjaalet, har ellers gjort baade danske og svenske Oldgrandskere meget Bryderi, da Resen ikke havde fortalt hvad det var for en Steen; *Paludan* i sin Möens Beskrivelse troede, at det var en mærkelig Steen, der skulde have ligget paa Möen over en Grav fra det 10de Aarhundrede, og at Biskop Hvid skulde have fört den over til Skaane; og i en Disputats af *Fant* fra 1809 fortælles, at det var en kostbar Marmorsteen, der skulde have ligget i den svenske Kong Sverkers Grav og som havde Indskrifter, der indeholdt Spaadomme om en lang Kongerække; alle disse Phantasier, som *Nyerup* omstændelig refererer i *Rahbeks* Læsning i blandede Æmner II. S. 385—405, oplöse sig nu i deres Intet, da de i Consistoriums Archiv fundne Papirer vise, at det var en simpel Ligsteen i Lunds

Domkirke over en adelig Familiebegravelse, der var kommen bort fra sin Plads, og som Biskoppen siden havde tilkjøbt sig af Kirkeværgen; men da vedkommende Familie derover truede med Sag, og formodentlig ellers har havt noget Udstaaende med Biskoppen, maatte Kongen tilsidst lægge sig derimellem for at skaffe ham Fred, indtil hans Fiende Mester Jacob benyttede denne Lejlighed til at forfatte det omtalte Skandskrift, der vel kostede dets Forfatter Livet, men ogsaa saaledes krænkede Biskoppen, at Ærgrelse nogle Aar efter lagde ham i Graven (s. Pontopp. Annal. 111. 114).

I Selskabets Møde d. 16de Febr. meddeelte Conferentsraad *Ørsted* nogle videnskabelige Brevnyheder, modtagne fra en reisende Polytechniker. Blandt disse vil man her blot fremhæve den, at man i Paris i den seneste Tid har indført nye Forbedringer i Midlerne til galvaniske Virkninger Frembringelse, og navnlig har man tilveiebragt Kul af en større Haardhed og galvanisk Uforanderlighed end dem man hidindtil med meest Nytte havde brugt. Herved frembringer man de galvaniske Virkninger med mindre Bekostning, og man har tillige den Fordeel, at samme Slags Kul, anvendte imellem Lederne, for at frembringe store Glødningsvirkninger, vise en langt større Bestandighed end de bedste hertil forhen anvendte. Man havde som bekjendt allerede for henvend 40 Aar siden vidst at frembringe ved Kulspidsers galvaniske Glødning et Lys, som i Kraftfylde nærmede sig Solens. Men det var begrændset til et meget lidet Omfang; og man kunde ikke let vedligeholde det længe. Ved de Forbedringer *Grove* og *Bunsen* have indført i Galvanismens Frembringelse, var denne Lysvirkning bragt til en langt større Fuldkommenhed, og der har mere end eengang været talt om at anvende den til Stæders Belysning. Sagen synes nu atter at være rykket et vigtigt Skridt videre frem. Der vises nu hyppigt Forsøg med denne Belysningsmaade i den Have, der indbefattes i *Palais national* (forrige *Palais royal*). Lyset er saa kraftigt, at man daguerrotyperer derved. Den Mand, som har iværksat disse Forbedringer, mener ved sin Fremgangsmaade at kunne oplyse *Place de la concorde*, som nu belyses med